

Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens proposition 2006/07:132 och en motion från allmänna motionstiden år 2007.

Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd beslutade den 23 december 2006 respektive den 24 mars 2007 resolutionerna 1737 (2006) och 1747 (2007) om sanktioner mot Iran.

Europeiska unionens (EU) ministerråd antog den 27 februari 2007 respektive den 23 april 2007 gemensamma ståndpunkter om restriktiva åtgärder mot Iran (2007/140/GUSP och 2007/246/GUSP) i syfte att genomföra FN-resolutionerna. Vad ministerrådet har beslutat inom ramen för de gemensamma ståndpunkterna har i allt väsentligt genomförts genom två EG-förordningar om restriktiva åtgärder mot Iran (423/2007/EG och 618/2007/EG).

Vissa bestämmelser i de gemensamma ståndpunkterna om restriktioner angående krigsmateriel och liknande produkter samt åtgärder för att hindra viss undervisning och utbildning av iranska medborgare ställer krav på ett nationellt genomförande. Också bestämmelser i förordningarna om tillståndskrav för att tillhandahålla viss materiel och teknik eller vissa tjänster kräver nationella bestämmelser för att sanktionerna ska kunna tillämpas fullt ut.

Regeringen har den 6 september 2007 beslutat om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Samma dag beslutade regeringen om vissa sanktioner mot Iran.

Enligt lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen) ska beslut att tillämpa lagen underställas riksdagen för godkännande. I propositionen begärs ett sådant godkännande. I detta betänkande föreslår ett enigt utskott att riksdagen ger regeringen ett sådant godkännande. Utskottet avstyrker motionens båda yrkanden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
Motion från allmänna motionstiden hösten 2007	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Godkännande av sanktioner mot Iran

Riksdagen godkänner regeringens förordnande den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:132 och avslår motion 2007/08:U303 yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 25 oktober 2007

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Gustav Blix (m), Veronica Palm (s), Anne-Marie Pålsson (m), Carina Hägg (s), Birgitta Ohlsson (fp), Kent Härstedt (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kenneth G Forslund (s), Alf Svensson (kd), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Kerstin Engle (s), Holger Gustafsson (kd), Bodil Ceballos (mp), Carin Runeson (s) och Lars Lindén (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (regeringens förordning 2007:703). Samma dag beslutade regeringen om vissa sanktioner mot Iran (regeringens förordning 2007:704).

Enligt lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen) ska beslut att tillämpa lagen underställas riksdagen för godkännande. I proposition 2006/07:132 begärs ett sådant godkännande för regeringens förordnande den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av sanktionslagen. Förordnandet upphör att gälla om det inte har överlämnats till riksdagen för godkännande inom en månad från det att regeringen meddelade förordnandet eller om riksdagen inte har godkänt det inom två månader från det att förordnandet överlämnades till riksdagen.

Inga följdmotioner har väckts med anledning av propositionen.

I detta betänkande behandlas även en enskild motion, vilken har väckts under allmänna motionstiden 2007, om ekonomiska sanktioner mot Iran.

Bakgrund

År 2002 uppdagades det att omfattande kärntekniska anläggningar för bl.a. urananrikning byggts och att kärnteknisk verksamhet under lång tid bedrivits i Iran utan att det internationella atomenergiorganet IAEA informerats. Det ifrågasattes om Iran enbart eftersträvar civil användning av kärnenergi. Som part i icke-spridningsfördraget (NPT) har Iran rätt till sådan civil användning men också skyldighet att inte utveckla kärnvapen.

Sedan ovannämnda anläggningar m.m. blivit kända lämnade Iran en redogörelse till IAEA för det dittills för omvärlden okända kärntekniska programmet. IAEA har alltsedan 2003 sökt verifiera innehållet i denna redogörelse. Ett antal utestående frågor återstår, vilket gör att IAEA ännu inte har kunnat avgöra huruvida programmet uteslutande är avsett för civila ändamål eller inte. Eftersom Iran inte visat all den öppenhet som IAEA behöver för sin granskning och inte heller accepterat de förslag till förhandlingsprocesser som erbjudits, rapporterade IAEA, i enlighet med organisationens stadga, hösten 2005 till FN:s säkerhetsråd att Iran inte fullgjort sina åtaganden.

FN:s säkerhetsråd uppmanade i ett ordförandeuttalande våren 2006 Iran att ta de steg som IAEA länge uppmanat till, bl.a. full öppenhet samt suspension av anrikning. När så inte skedde antog säkerhetsrådet den 31 juli 2006 resolution 1696 med motsvarande innehåll. Då inte heller denna hör-

sammades antog säkerhetsrådet den 23 december samma år resolution 1737 under artikel 41 i FN-stadgans kapitel 7. Resolutionens krav på Iran, att suspendera all kärnteknisk verksamhet som har att göra med anrikning och uppbyggnad samt allt arbete med anknytning till tungvattenprojekt, är folkrättsligt bindande. Resolutionen föreskriver också ett antal sanktionsåtgärder i form av bl.a. förhindrande av export till Iran av spridningskänsliga produkter och teknologi, frysning av tillgångar för ett antal iranska företag, organisationer och personer samt vissa reserestriktioner.

Eftersom Iran inte inom utsatt tid uppfyllde säkerhetsrådets krav antog säkerhetsrådet den 24 mars 2007 ännu en resolution (1747). Denna resolution skärpte och utökade sanktionerna. I båda resolutionerna anges att sanktionerna ska upphävas genom beslut i säkerhetsrådet om Iran uppfyller de krav som säkerhetsrådet ställt.

De flesta av de införda sanktionerna är tvingande för FN:s medlemsstater. För att genomföra dem i Europeiska unionen har ministerrådet antagit två gemensamma ståndpunkter (2007/140/GUSP och 2007/246/GUSP). Medlemsstaterna ska säkerställa att deras nationella politik överensstämmer med de gemensamma ståndpunkterna.

Regeringen har den 6 september 2007 beslutat om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Regeringen beslutade samma dag om vissa sanktioner mot Iran.

Flertalet sanktioner faller under EG:s behörighet och genomförs genom EG-förordningar som antas av ministerrådet och blir direkt tillämpliga i Sverige och övriga medlemsstater.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen beslöt den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Regeringen beslutade samma dag om vissa sanktioner mot Iran. Åtgärderna innebär förbud mot att köpa, importera eller transportera krigsmateriel m.m. från Iran. De innebär också förbud mot att till Iran sälja eller tillhandahålla viss materiel och teknik, visst tekniskt eller finansiellt bistånd, vissa förmedlingstjänster och vissa investeringar utan tillstånd när det krävs ett sådant tillstånd enligt beslutade EG-förordningar. De innebär även ett förbud mot att leverera, sälja eller överföra paramilitär utrustning till Iran. Beslutet att tillämpa lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner ska underställas riksdagen för godkännande. I propositionen begärs ett sådant godkännande.

Motionen

Motionären bakom den *enskilda motionen 2007/08:U303 (m)* anser att Sverige i Förenta nationerna och i Europeiska unionen ska verka för kraftfulla sanktioner mot Iran så länge Iran fortsätter sitt kärnvapenprogram (*yrkande 1*). Sverige ska också, enligt motionären, i Förenta nationerna och i Europeiska unionen verka för kraftfulla sanktioner mot Iran så länge Iran fortsätter att hota Israel (*yrkande 2*).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att godkänna regeringens förordnande den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av sanktionslagen (1996:95). Därmed avslår riksdagen en motion om ekonomiska sanktioner mot Iran.

Utskottet konstaterar att FN:s säkerhetsråd, enligt stadgan för Förenta nationerna (FN), under vissa förhållanden kan anta resolutioner om sanktioner av icke-militär natur för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Sådana resolutioner kan ges i form av bindande beslut eller rekommendationer. Utskottet noterar att en stat som är medlem i FN, enligt FN-stadgan, är skyldig att godta och verkställa säkerhetsrådets bindande beslut om sådana sanktioner.

FN har under åren 2006 och 2007 i fråga om Iran beslutat om två resolutioner (1737/2006 och 1747/2007), vilka i allt väsentligt innehåller bindande föreskrifter för medlemsstaterna. För att genomföra dem i EU har unionens råd antagit två gemensamma ståndpunkter (2007/140/GUSP och 2007/246/GUSP), och medlemsstaterna ska tillse att deras nationella politik överensstämmer med de två gemensamma ståndpunkterna. Flertalet sanktioner faller dock under EG:s behörighet och genomförs genom EG-förordningar som antas av rådet och blir direkt tillämpliga i medlemsstaterna. Om säkerhetsrådet beslutar att upphäva sanktionerna måste EU ta ställning till om man genom eget beslut ska upphäva eller ändra sina sanktioner.

Syftet med de av FN och EU beslutade restriktiva åtgärderna mot Iran är att påverka Iran att agera på ett sådant sätt att omvärlden kan återfå förtroende för att Irans kärntekniska verksamhet har uteslutande civila och fredliga syften i enlighet med icke-spridningsfördraget (NPT). För att åstadkomma ett fullständigt genomförande av vad FN och EU beslutat i denna del bör besluten kompletteras med föreskrifter på nationell nivå. Utskottet har inhämtat att frågan om vilken typ av åtgärder som bör vidtas med anledning av utbildningsrestriktionerna enligt artikel 6 i rådets gemensamma ståndpunkt 2007/140/GUSP fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet förutsätter att det bland de frågor som övervägs läggs vikt vid olika aspekter kring dubbelt medborgarskap m.m.

Mot denna bakgrund delar utskottet regeringens bedömning och tillstyrker regeringens förslag i *proposition 2006/07:132* om att riksdagen bör godkänna regeringens förordnande den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.

Motionsledes framförda krav om ekonomiska sanktioner mot Iran får anses tillgodosedda, varför *motion 2007/08:U303 yrkandena 1 och 2* kan avstyrkas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:132 Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner :

Riksdagen godkänner regeringens förslag om förordnande den 6 september 2007 om tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:U303 av Mats G Nilsson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i Förenta nationerna och i Europeiska unionen ska verka för kraftfulla sanktioner mot Iran så länge Iran fortsätter sitt kärnvapenprogram.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i Förenta nationerna och i Europeiska unionen ska verka för kraftfulla sanktioner mot Iran så länge Iran fortsätter att hota Israel.